

מאת אורי אבנרי

15 - 13 בדצמבר 1971

בין החומות

באשקלון

שער כלא אשקלון נסגר מאתורינו. סוף-סוף חדרנו פנימה. אבל לא כפי שרצינו.

עיריית ירושלים

לוחמת ב"סוסיאלית"

סיעת רק"ח שנואה כל-כך על חברי הכנסת, שכל הצעה שלה מורדת מסדר-היום באופן אוטומטי. כך קרה גם השבוע, כאשר הצעה הצעה לסדר-היום: מצב העזרה הסוציאלית בעיריית ירושלים.

השר מיכאל חזני השיב להצעה באריכות, ואחר כך דרש להוריד אותה מסדר היום. קמתי והצעתי להעביר את העניין לוועדה:

אורי אבנרי: אילו הייתי מאמין לרגע שהנימור קים שהשמיע כרגע שריהסעד למען הסרת ההצעה מסדר-היום הם הנימורים האמיתיים — לא הייתי עולה עכשיו לדוכן זה. אבל מקנן בלבי החשד, שהסיבה האמיתית לדרישה להוריד הצעה זו מסדר-היום של הי כנסת נעוצה בזהות המציעים.

טובה מנהדרראית: מניין הביטחון הזה? **אורי אבנרי:** זבוב קטן לוחש באוזני, ש" אילו חברי הכנסת טנה היה מציע הצעה זו, היא הייתה עוברת לוועדה ואילו חברי הכנסת רפאל היה מציע אותה — היא הייתה נדונה אפילו במליאה. המינהג הזה, לדון בהצעות לפי זהות המציעים, עים, אינו מוצא חן בעיני כלל וכלל, מה גם שנוקדי ירושלים ודאי אינם אשמים בכך שרוב הכנסת אינו אוהב סיעת רק"ח.

... בירושלים קרה דבר מאד מוזר: העירייה מכריזה מלחמה על העובדים הסוציאליים שלה. זוהי תופעה חדשה לגמרי בארץ. בימים האחרונים, בקשר עם כל מיני פרשות, נפגשנו בשני סוגי טיפוסים:

מצד אחד: אנשים שאינם רואים ולא כלום, אינם שומעים ולא כלום, אינם מריחים ולא כלום ואינם מדב-

לחמתי על זכותי להיכנס לשם לבדי, לדבר עם אסירי רים ביחידות, לבדוק מה בלבם. גם אז אין ביטחון שהם יעזו לדבר גלויים. אך לפחות יש סיכוי לכך.

כדי למנוע זאת, הוזמנה ועדת-הפנים כולה. כל קצור נת שרות בתי-הסוהר הוזעקה כדי ללוות אותה. שום שיחה בין ארבע עיניים לא הייתה אפשרית.

ממילא לא הייתה אפשרות לבדוק באמת מה קרה בכלא, כשפרצה בו ההתמרדות הכללית. התיאור היחידי בא מפי מפקד הכלא. כל האסירים הערביים, שהיו מעורבים במישרין בהתנגשות שהדליקה את הגפרור, לא היו בכלא בעת הביקור המאורגן.

בנסיבות אלה, ניתן היה לעמוד רק על התנאים הי-חומריים. הם קשים ביותר.

מבין 500 אסירים, אין עבודה ל-300. כל אלה כלור אים בתאים במשך 23 שעות ביממה. בתאים עצמם הם נמצאים בצפיפות נוראה, כשמחצלת-גומי אהת גובלת בשניה. עם רווח של שניים-שלושה סנטימטרים. אין מיזרונים. אין מיטות. אין מקום לארונות או כל חפץ אחר.

ביקורים יש פעם בחודש. יכולים לבוא ארבעה בני-משפחה בבת אחת, והאסיר מדבר עימם דרך אשנב של חצי-מטר על 30 ס"מ, בעל סורג כפול. המבקרים מחכים שעות לתורם.

מכיוון שכל האסירים הם שפטים מן השטחים המוחזקים. שנדונו למאסר של 10 שנים עד 200 שנה, והי רואים את עצמם כאסירים פוליטיים. המצב רווי מתח. אחד האסירים קרא לי דרך הסורג: "אני לא רוצת! אני אסיר פוליטי! אני דורש שיתנו לי ספרות מארכי-סיסטית!" אותו אסיר גם דרש שישדרו תפילות מוסי-למיות בתאים.

יתכן שביקור הוועדה יביא לשיפורים כלשהם, בפר-טים המישניים. אולם עיקר דרישה סיעתנו נשארה בעי-נה: לתת לכל חברי-כנסת את הזכות לבקר בכל בית-כלא ביקור-רפתע. לדבר בין ארבע עיניים עם כל אסיר. כל עוד לא תתמלא דרישה זו, קיים החשד, שיש מה להסתיר.

קיסנינגר

לכתי הנכון לגרמניה של היום על פי ההגיון.

אל נתחבא מאחורי כל מיני אליבים מגוחכים. כבוד סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות, האם אתה באמת רוצה שאנו נאמין, שחילופי מישלחות-הנוער עם גרמניה אינם אלא יוזמה פרטית לגמרי של כמה משרי געים במרכז השלטון המקומי? פתאום קפץ עליהם הי-שגעון, והם קיבלו על עצמם להיות שושבינים בין ישר-ראל והעם הגרמני?

מישהו יאמין בזה? מישרדי-החוק ברח ממערכה זו — כמו שהוא בורח ממערכות אחרות — ולמישרדי-החינוך והתרבות לא נעים לטפל בעניין. לכן הטילו זאת על "גוי של שבת", על מרכז השלטון המקומי, שאיננו אח-ראי בפני איש, והעוסק בזה בשקט ובהחבא.

יגאל ארון: מרכז השלטון המקומי יודע יפה את עמדתו...

אורי אבנרי: אני מרשה לעצמי לומר, שאילו מר-כו השלטון המקומי היה חושב לרגע, שמה שהוא עושה הוא למורת-רוחם של ממשלת ישראל ומישרדי-החוק, היה בורח מהעניין כל עוד נפשו בו. אבל הוא משוכנע, משום מה, שמה שהוא עושה, הוא עושה למען הממשלה. אבל לממשלה לא נעים לעשות זאת. את "שבוע התר-בות הגרמנית" אירגנו שלושה ראשי ערים. באומץ לב (אם כי חלק מהם ברחו באמצע) מפני שידעו שמישרדי-החוק רוצה בזה. זה היה רצון מישרדי-החוק. כי מישרדי-החוק סבור, ולדעתי בצדק, שאינטרס המדינה מהייב זאת. אבל אין לו אומץ-הלב להתניע בפני העם ובפני הכנסת ולומר: אנו, במישרדי-החוק, סבורים שהאינטרס הממלכתי של ישראל בשעה זו מחייב קיום יחסים עם גרמניה.

אין לנו הרבה יודים בעולם. אין לנו תרי-בה תמיכה בעולם. גרמניה השוכה מאד. ואין זו כוונה לקבל תמיכה מגרמניה של וידי בראנד. למישרדי-החוק אין אומץ-הלב לעשות זאת, ולכן מישהו אחר עושה זאת במקומם.

אני חושב, כבוד השר, שצריך להעמיד דברים אלה על בסיס גלוי ורשמי; וצריך להביא זאת לפני הכנסת; והכנסת צריכה לדון פעם אחת בעניין זה בכובד ראש ובגילוי לב, ולהחליט מה עמדתה של מדינת-ישראל; ואחר-כך יוכלו המוסדות לעשות בגלוי מה שהם עושים כיום בהחבא.

גיאורג קיסנינגר, שהיה חבר פעיל במפלגה הנאצית — הוא בסדר. מכרנו לו נשק, קיימנו איתו יחסים, נתנו לו תעודות-יכשרות ביד רחבה, תמורת מחיר בכסף — עיסקה די נבזית.

גרהארד שרדר, נאצי פעיל — הוזמן ברוב כבוד לבקר בארץ.

אכסל שפרינגר, לאומן גרמני קיצוני — הוא בסדר, נדבן גדול, תורם לעיר הזאת, עיר-הקודש.

כל אלה הם בסדר. אבל גינטר גראס — אינו בסדר. גינטר גראס, אנטי-נאצי מופת, שכתב כמה מהספרים האנטי-נאציים המובהקים ביותר הקיימים בספרות העבר-למית — הוא אינו בסדר.

מישלחות הנוער מגרמניה, ובניהן מישלחות "אקי-ציון זינה-צייכן", "פעולת חרטה", הבאות כדי לכפר באופן סמלי לא על מעשיהן שלהן, אלא על מעשי אבותיהן — הן אינן בסדר? ואם הגרמנים מזמינים אליהם נוער ישראלי, כדי שיבוא במגע עם נוער גרמני ויביא לעם הגרמני את תודעת השואה — זה לא בסדר?

"גוי של שבת"

... כיום, ב-1971, לא עומד בראש גרמניה הנאצי ההוא. שאיתו עשתה ממשלת ישראל עסקים ביד רחבה, כי אם וילי בראנד.

קשה לתאר רקע אישי יותר נקי מזה שדן, גרמני שחיגר בימי היטלר מגרמניה ורחם, עם הנישק ביד, נגד צבא עמו ונגד המישטר הנאצי. האם עליו נטיל חרם?

האם לא נתייחס אהרת לגרמניה שבהרה באיש כזה? הרי העם הגרמני, מסר את השלטון בידי האיש הזה. האם מכך לא נסיק שום מסקנה? האם נעמיד שונו אותה גרמניה שבמרס 1933 כחרה באדולף היטלר? אינני רוצה לכפות את דעתי על אחרים. אינני מת-זוכח עם אנשים שבעניין זה רגשותיהם שונים.

יש לכבד רגש. על רגש קשה להתווכח. אבל הכנסת חייבת לקבוע את היחס הממ-י

* בראנד, כמו היטלר באותו בחירות, לא זכה ברוב מוחלט של הקולות, והיה זקוק לקואליציה.

גוראס

נגד הצביעות

אחד התפקידים של סיעה קטנה הוא, לדעתי, לה-גיד, "המלך עירום". כלומר: לקרוע את מסווה הצבי-עות מעל דברים, שהפכו שקרים מוסכמים.

שום עניין אינו עוין צביעות כה רבה כמו עניין גרמניה. כי כל המפלגות אומרות לעצמן: יש רבים השונאים את גרמניה. אין איש האוהב את גרמניה. לכן, מי שצועק נגד גרמניה יכול רק להרוויח קולות, ואינו יכול להפסיד. הצביעות משתלמת. ויש התחרות פרועה בין כל המפלגות על כתר המיסחר ברגשות קורבנות הנאצים.

השבוע העלתה סיעת פועלי-אגודת-ישראל את עני-יין חילופי מישלחות-הנוער עם גרמניה, הנעשים באי-צ-טלה של "מרכז השלטון המקומי" — אירגון-הגג של הרשויות המקומיות. פא"י דרשה לשים קץ למישלחות אלה, ויגאל ארון מיהר להבטיח, כי אכן יפסיקו את המישלחות, "מטעמי היסכון".

לא היה בדעתי להשתתף בוויכוח-סרק זה, אולם ראיתי חובה לעצמי להשוף את הצביעות של העניין כולו. לכן נמנעתי מהצבעה, ואמרתי:

אורי אבנרי: אני סבור, שנושא זה חייב להידון פעם במליאת הכנסת, כדי לטהר את האווירה הציבורית מסביב לעניין הגרמני מענני הצביעות הסוגרים עליו. אני יליד גרמניה. רבים מבני משפחתי נגרפו במכור-נה הנוראה של השואה, ואין יודע מה עלה בגורלם. אולם כשאני בא כיום לגרמניה, ורואה את הנוער הגרמני של היום, אני שואל את עצי-מו: מהי אשמתם של אלה, עשרות מיליוני הצעירים אשר נודדו אחרי שנגמר אותו פרק מישלחותי שאנו קוראים לו השואה?

הם מכירים בפשעי עמם וארצם. הפשעים האלה מעי-סיקים אותם יומם ולילה. שום ישראלי, המבקר כיום בגרמניה, אינו יכול להיפגש עם בני הנוער הזה, מבלי שהם יעוררו את זכרונות השואה.

מה שטעם בהחזרת נוער זה?

חרם סלקטיבי

חברי-הכנסת זלמן שובל אמר, שהוא נגד חרם סלקטיבי. אני דווקא בעד חרם סלקטיבי, אבל הפוך מזה שקיים היום. חרם שיהול על הנאצים. כיום שוררת אצלנו גישה מוזרה ביותר.